

Vēstule jaunvārdu kaktam.
=====

185.

Jāpievienojas V. Kalniņa domām (skat. MĒS 10. (48.) nru, 1964), ka lielceļš un dižceļš diez vai būs diferencējami nozīmē: vārdā lielceļš jau sen sauc lielos g r a n t ē t o s satiksmes ceļus, bet tieši tos pašus daudzus Kursas apvidos dēvē par dižceļiem.

Lielos vairāksleju ceļus ātrai satiksmei daudzi latvieši Eiropā sauc svešvārdā par autostrādām, bet arī vienkārši par auto ceļiem. Latvijā šāda tipa ceļus (piem. no Rīgas uz Vecākiem) sauc arī par automāģistrālēm.

Nav šaubu, ka ārkārtīgā satiksme jau tuvākā laikā piespiedīs izveidot jaunus vēl varenāku tipu ceļus; vēl plātākus daudzsleju ceļus varētu dēvēt par platceļiem. Sevišķi ātras satiksmes ceļus, kas (vismaz kādās daļās) būs pacelti augstāk virs zemes un dažviet būs taisīti vairākos stāvos viens virs otra, varētu dēvēt par ātrceļiem. Personās, kam šī vārda izruna liktos grūta, varētu to runāt arī bez -r-, t.i. ātceļš - līdzīgi tam, kā dažādus vārdus vairāk vai mazāk pārveido mūsu valodas izloksnēs!

Protams, būtu iespējami arī dažādi jauni atvasinājumi, pie ātrenis, ātrainis u.c.

Ceļi, kas paredzēti vienīgi spēkratiem, un motocikliem, būtu, varbūt, apzīmējami ar kopnosaukumu motorceļi.

Bērnu pieskatītājam (parasti sievietei, bet arī vīrietim) kursenieku valodā jau sen ir ļoti labs apzīmējums - bérnglabis (= tas, kas pielūko, pieskata, glabā bērnu(s)). Precīzijas dēļ varētu pat diferencēt: bérnglabe (= šieviete), bérnglabis (= vīrietis ar šādiem pienākumiem).

Putnu robīnu viņa izskata dēļ it labi varētu dēvēt, kā to daudzi jau arī dara, par sarkankrūtīti. Ja tas katrā ziņā būtu jāatšķir no Eiropas putna ar šādu vārdu, tad to taču var saukt par Amerikas sarkankrūtīti. Šāda tipa saliktu nosaukumu mūsu valodā vai cik, sal., piem., Doles nēgi, Daugavas laši, Alpu vijolīte, Norvēģijas silķe utj.

Mēdītāja putnam derētu kāds no vecum vecajiem latviešu ~~māmam~~ vārdiem, piem.: médeklis, médikis, médaga (ar plato e!) vai médulis (arí platais e!).

Blakus telpas kuģim plaši pazīstams vēl pasaules kuģis, arī kosma kuģis resp. kosmiskais kuģis. Droši vien jau vistuvākā nākotnē būs nepieciešams atrast nosaukumus vēl citiem, tikko kā konstruētiem tāllidojumu kuģiem. Labi ieteikumi tiešām būtu vietā!

Dažiem ikdienas lietāšanas priekšmetiem varētu ieteikt nosaukumus: gaisene (= aerogramma, vēstule, kur tas pats papīrs noder arī par aploksni); lodene (= rakstālis, ~~nam~~ kas pildīts ar pastu un kam galā maza lodīte rakstīšanai); sūklene (= rakstāmais, no kā tuša izplūst pa porozu, sūklainu strēmelīti).

Nekādā ziņā nebūtu jācenšas atrast kādai parādībai vai ~~mgm~~ objektam apzīmējumu, kas sastāv tikai no viena vārda. Zinātnu un tehnikas reibinoši ātrās attīstības dēļ ikvienā pasaules valodā nepieciešams meklēt simtiem tūkstošiem jaunu ~~apzīmē~~ nosaukumu. Ar esošajiem vārdiem ~~napzīmējam~~ un atvasinājumiem nepietiek, un tā rodas liels skaits div-, trīs un vairākvārdu apzīmējumu (skat., piem., kādu angļu, franču, poļu, krievu utt. speciālu vārdnīcu farmācijas, fizikas, valodniecības vai kādā citā nozarē).

Kārlis Draviņš

Lundā, Zviedrijā,

1964.g. jūnijā.

BRONSON PARK, Kalamazoo, Michigan

This fountain is in Kalamazoo's downtown Bronson Park, site of one of the first cabins built in this area by Titus Bronson, founder of Kalamazoo. Many people come here to enjoy the cool shade and to watch the rise and fall of the sparkling waters of the fountain.

1964. gada
14. jūnijā

Jūsu vēstuli, kas
domāte žurnāla MĒS
"Jaunvārdu uztam", saņemām!
Sīroniņš paldies!

Ievietosim žurnālā. Tā kā
izcēls papildinājums
mūsu centieniem.

Jūsu Aivars Rūņģis

WATER WONDERLAND CARD COMPANY
P. O. Box 1355, Grand Rapids, Mich.

Michigan's Finest Post Cards

69092-B
dp DEXTER PRESS, INC.
WEST NYACK, NEW YORK

Post Card

VIA AIR MAIL

Mr

KĀRLIS DRAVIŅŠ

Kävlingevägen 3a

LUNO

SWEDEN

VIA AIR MAIL